

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

25 MARS 1997

PROPOSITION DE LOI

**limitant la confidentialité de
l'identité des donateurs particuliers
en matière de financement des
dépenses électorales et des partis
politiques**

(Déposée par MM. Olivier Deleuze et
Jef Tavernier)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Dans le prolongement de notre proposition de loi relative au financement et à la comptabilité ouverte des composantes des partis politiques (Doc. Parl., Chambre, n° 964 /1 - 96/97), il nous apparaît que les législations en vigueur en matière de financement des partis politiques et des campagnes électorales présentent certaines lacunes, et même certaines contradictions, en matière de dons aux candidats et aux formations politiques.

En effet, alors que, d'une part, elles interdisent les dons de personnes morales ou d'associations de fait, ainsi que les dons de personnes physiques agissant en réalité comme intermédiaire de personnes morales ou d'associations de fait, elles imposent d'autre part la confidentialité de l'identité des donateurs particuliers. En instaurant cet anonymat, le législateur prive la commission de contrôle des moyens de vérifier le respect de l'interdiction des dons, directs ou indirects, d'entreprises ou de lobbies influents.

(*) Troisième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

25 MAART 1997

WETSVOORSTEL

**tot beperking van het vertrouwelijke
karakter van de identiteit van
particuliere schenkers inzake de
financiering van de verkiezingsuitgaven
en van de politieke partijen**

(Ingediend door de heren Olivier Deleuze en
Jef Tavernier)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In het verlengde van ons wetsvoorstel betreffende de financiering en de open boekhouding van de vzw's die van politieke partijen afhangen (Stuk nr. 964 /1 - 96/97), komt het ons voor dat de vigerende wetgeving inzake de financiering van de politieke partijen en van de kiescampagnes een aantal hiaten - een aantal tegenstrijdigheden zelfs - vertoont inzake giften aan kandidaten en aan politieke partijen.

Enerzijds verbiedt die wetgeving immers giften van rechtspersonen of feitelijke verenigingen, alsmede giften van natuurlijke personen die in werkelijkheid als tussenpersoon optreden voor rechtspersonen of voor feitelijke verenigingen; anderzijds legt die wetgeving de verplichting op de identiteit van privéschenkers vertrouwelijk te houden. Door die anonimiteit in te bouwen, ontnemt de wetgever de Controlecommissie de mogelijkheid na te gaan of dat verbod op directe of indirecte giften van ondernemingen of invloedrijke lobby's, wordt nageleefd.

(*) Derde zitting van de 49ste zittingsperiode

Les risques d'influence financière, voire de corruption caractérisée, ne se trouvent toutefois pas circonscrits aux dons d'entreprises. La recherche d'un emploi ou d'une promotion, l'obtention d'un permis de bâtir ou d'exploitation en dérogation aux règles en matière d'urbanisme ou d'environnement, sont autant de raisons qui peuvent aussi amener des particuliers à tenter d'influencer ou de corrompre les décideurs politiques en accordant leurs dons aux formations politiques ou aux candidats.

Pour prévenir et limiter ces risques, la présente proposition de loi entend, non pas interdire les dons des particuliers, mais lever leur anonymat, au moins pour les dons d'une certaine ampleur. La confidentialité de l'identité des donateurs particuliers ne présente en effet aucun inconvénient tant que le montant des dons reste de faible importance. Nous proposons de fixer ce seuil à 10.000 francs: en-dessous l'anonymat peut être préservé, tandis qu'au-dessus de ce montant, l'identité du donateur particulier ne peut plus rester confidentielle.

Enfin, dans le but d'éviter que cette règle ne soit contournée par un fractionnement des dons réalisés par une même personne, leur montant doit, soit être calculé de manière globale pour les dons effectués dans le cadre d'une campagne électorale, soit être totalisé sur l'ensemble de l'année pour les dons accordés aux formations politiques. L'identité des principaux bailleurs de fonds apparaîtra ainsi clairement, au profit d'une plus grande transparence du monde politique.

O. DELEUZE
J. TAVERNIER

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution

Art. 2

L'article 6, alinéa 1er, seconde phrase, de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, modifié par les lois du 18 juin 1993 et du 10 avril 1995, est complété par les mots « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

De risico's op financiële beïnvloeding, op regelrechte corruptie zelfs, zijn evenwel niet tot giften van bedrijven beperkt. Het zoeken naar een baan of het verkrijgen van een bouw- of exploitatievergunning die afwijkt van de vigerende regels inzake ruimtelijke ordening, zijn allemaal redenen die particulieren ertoe kunnen aanzetten te pogen politieke besluitvormers door giften aan de politieke partijen of aan de kandidaten te beïnvloeden of om te kopen.

Om die risico's te voorkomen of in ieder geval te beperken, wil dit wetsvoorstel giften van particulieren niet verbieden, maar wel - althans voor giften van enige omvang - een einde maken aan het anonieme karakter ervan. Zolang het om geringe bedragen gaat, is er geen bezwaar tegen dat de naam van privé-personen die een gift doen vertrouwelijk blijft. Wij stellen voor die grens op 10.000 frank vast te leggen: onder die drempel kan de anonimiteit behouden blijven, terwijl boven dat bedrag de identiteit van de privé-persoon die een gift doet niet langer geheim mag worden gehouden.

Om ten slotte te voorkomen dat die regel wordt omzeild door een spreiding van door een en dezelfde persoon gedane giften, moet ofwel het totaalbedrag worden berekend dat in het raam van een kiescampagne wordt uitgegeven, ofwel het totaalbedrag dat op jaarbasis aan een politieke partij wordt geschonken. Zo zal de identiteit van de voornaamste geldschietters duidelijk blijken, met een grotere doorzichtigheid van de politieke wereld als gevolg.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In het bij de wetten van 18 juni 1993 en 10 april 1995 gewijzigde artikel 6, eerste lid, tweede zin, van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven van de federale Kamers en betreffende de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen en tot wijziging van het Kieswetboek, worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

Art. 3

L'article 23 de la même loi, modifié par la loi du 19 mai 1994, est complété par l'alinéa suivant :

« Ce rapport mentionne l'origine de toutes les recettes et la destination de toutes les dépenses, dans le respect de la confidentialité de l'identité des donateurs particuliers dont le montant total des dons cumulés sur l'année est inférieur à 10.000 francs. ».

Art. 4

L'article 116, § 6, alinéa 1er, seconde phrase, du Code électoral, modifié par les lois du 16 juillet 1993 et du 10 avril 1995, est complété par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

Art. 5

L'article 6, alinéa 1er, seconde phrase, de la loi du 19 mai 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour l'élection du Parlement européen, modifié par la loi du 10 avril 1995, est complété par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

Art. 6

L'article 6, alinéa 1er, seconde phrase, de la loi du 19 mai 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections du Conseil de la Région wallonne, du Conseil flamand, du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et du Conseil de la Communauté germanophone, modifié par la loi du 10 avril 1995, est complété par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

Art. 7

L'article 8, alinéa 2, de la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux et communaux et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale, est complété par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

Art. 3

Het bij de wet van 19 mei 1994 gewijzigde artikel 23 van dezelfde wet wordt aangevuld met een lid, luidend als volgt:

«Dit verslag vermeldt de oorsprong van alle inkomsten en de bestemming van alle uitgaven, waarbij de identiteit van de privé-personen die een gift hebben gedaan waarvan het totaalbedrag op jaarbasis 10.000 frank niet overschrijdt, vertrouwelijk wordt gehouden.»

Art. 4

In het bij de wetten van 16 juli 1993 en 10 april 1995 gewijzigde artikel 116, § 6, eerste lid, tweede zin, van het Kieswetboek, worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

Art. 5

In het bij de wet van 10 april 1995 gewijzigde artikel 6, eerste lid, tweede zin, van de wet van 19 mei 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van het Europees Parlement, worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

Art. 6

In het bij de wet van 10 april 1995 gewijzigde artikel 6, eerste lid, tweede zin, van de wet van 19 mei 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

Art. 7

In artikel 8, tweede lid, van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijke welzijn, worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

Art. 8

A l'article 11, § 5, alinéa 5, de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, modifié par les lois du 16 juillet 1993, du 7 juillet 1994 et du 10 avril 1995, sont apportées les modifications suivantes :

1° la première phrase est complétée par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

2° la deuxième phrase est complétée par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

Art. 9

A l'article 23, § 2, de la loi électorale communale coordonnée le 4 août 1932, modifié par les lois du 7 juillet 1994 et du 10 avril 1995, sont apportées les modifications suivantes :

1° le premier alinéa est complété par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

2° le deuxième alinéa est complété par les mots : « dont le montant total des dons est inférieur à 10.000 francs ».

18 février 1997

O. DELEUZE
J. TAVERNIER

Art. 8

In het bij de wetten van 16 juli 1993, 7 juli 1994 en 10 april 1995 gewijzigde artikel 11, § 5, 5de lid van de organieke wet van 19 oktober 1921 betreffende de provincieraadsverkiezingen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de eerste zin worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

2° in de tweede zin worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

Art. 9

In het bij de wetten van 7 juli 1994 en 10 april 1995 gewijzigde artikel 23, § 2, van de op 4 augustus 1932 gecoördineerde gemeentekieswet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

2° in het tweede lid worden tussen de woorden «die een gift hebben gedaan» en de woorden «,vertrouwelijk te houden», de woorden «waarvan het totaalbedrag 10.000 frank niet overschrijdt» ingevoegd.

18 februari 1997